

Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om statistik över insatsvaror och produktion i jordbruket och om upphävande av förordningarna (EG) nr 1165/2008, (EG) nr 543/2009, (EG) nr 1185/2009 och rådets direktiv 96/16 EG

(Ert diarienummer: Fi2021/00212)

Jordbruksverket har beretts tillfälle att yttra sig över ovan nämnda förslag.

Jordbruksverkets synpunkter

Jordbruksverket bedömer att strömlinjeförordningen och den omstrukturering den inneburit bidrar till att öka statistikens kvalitet.

Jordbruksverket bedömer att skrivningarna i basförordningen tydligare bör begränsa möjligheterna att utöka statistikens omfattning genom delegerade akter och genomförandeakter och genom förändringar i desamma. Vi föreslår därför att:

- Förändringar i genomförandeakter och delegerade akter ska vara kostnadsneutrala för medlemsländerna.
- Kommissionens befogenhet att utforma delegerade akter tidsbegränsas.
- För ad-hoc-undersökningar bör det maximala antalet variabler begränsas och det kortaste intervallet mellan enskilda undersökningar förlängas från två till fyra år.
- Prisstatistiken enbart ska omfatta prisindex, det vill säga att man stryker förslaget för redovisning av statistik om absoluta priser för insatsmedel.
- Att överföringsfrekvensen för statistik om bruk av betesmark görs glesare.
- EU-gemensamma kvalitetskrav bör ställas på den framtagna statistiken. Det är viktigt att medlemsländerna ges möjlighet att utifrån nationella förutsättningar själva bestämma metoder för datainsamling för att uppnå dessa krav.

- Sverige ställer sig positivt till förslag om begränsningar och preciseringar som kan komma att föreslås i rådsarbetsgruppen.

Vad gäller förordningsförslagets artikel 8 punkterna 3 och 4 menar Jordbruksverket att förslaget skulle leda till ökad administration och ökad börda för de yrkesmässiga användarna och ökade kostnader för den myndighet som får ansvar att utveckla och underhålla ett sådant digitalt system.

Bakgrund till Jordbruksverkets synpunkter

Jordbruksverket ser ett ökat intresse för den statistik som regleras i förordningen. En orsak är att den nationella livsmedelsstrategin har ett produktionsmål och fokuserar på samtliga tre hållbarhetsaspekter. Andra orsaker är att EU:s gemensamma jordbrukspolitik nu i större utsträckning utvecklar och följer upp stödåtgärder med hjälp av den EU-harmoniserade statistiken samt EU:s Gröna giv. Det innebär att statistik med jämförbar kvalitet behövs för alla medlemsländer för en transparent utformning och uppföljning av jordbrukspolitiken. Vi förstår också behovet att statistiken bör vara flexibel och möta nya behov.

Samtidigt är statistiken kostnadskrävande att ta fram både för uppgiftslämnarna och för Jordbruksverket. Statistiken är i huvudsak årlig, men ibland månatlig och innehåller en mängd uppgifter som inte finns tillgänglig i register, som skördar, priser och antal av vissa djurslag. Även i de fall som register finns, till exempel för ekologiska arealer, slakt och antal nötkreatur, är arbetet med att bearbeta dessa administrativa register till den statistik som EU kräver omfattande.

Det innebär att man nog måste överväga den administrativa kostnaden i förhållande till behoven. I det perspektivet är statistikkraven i förordningsförslaget i behov av prioriteringar för att bördan inte ska öka oproportionerligt mycket. Nya behov bör ställas mot behovet av befintlig statistik så att kostnaden inte ökar. Ett sådant exempel där Jordbruksverket menar att kostnaden överväger nyttan är förslaget om ad-hoc undersökningarna.

Det bör också övervägas om det europeiska statistiska systemet är det bästa sättet att inhämta alla de uppgifter som ingår i förordningsförslaget. Behövs statistiken på EU-nivå? Behövs statistiken varje år? I de fall komplex modellering behövs kanske forskningsprojekt kan vara en bättre väg att gå? Finns liknande information redan tillgänglig genom andra förordningar? Bruk av betesmarker är ett exempel där Jordbruksverket menar att förändringar i bruket mellan enskilda år inte är så stora att statistiken behöver samlas in varje år.

Förslaget till ramförordning innehåller få detaljer vilket innebär att statistikens innehåll kommer att preciseras i de delegerade akterna. Utifrån ramförordningen går det därför inte att utläsa vilka kostnader som statistikproduktionen kommer medföra eller vilken börda som uppgiftslämnaren åläggs. Det innebär en osäkerhet och förändringar som minskar den osäkerheten är positiva.

I artikel 8 i förordningsförslaget anges i ett fall vilka specifika källor som ska användas för att ta fram statistiken, vilket är ovanligt inom det europeiska statistiska systemet. Jordbruksverket menar att medlemsstaternas förutsättningar att använda register och insamlingsmetoder skiljer sig åt. Det är därför viktigt att länderna själva bestämmer metod för insamling. För att få jämförbar och god kvalitet i statistiken är det viktigare med krav på den levererade statistikens kvalitet och god dokumentation.

Utifrån den diskussion som nu förs rörande de delegerade akterna bedömer Jordbruksverket en ökad kostnad för spannmåls och oljeväxtbalanserna, för bruket av betesmark, samt för ad-hoc undersökningarna. I övrigt bedömer vi att förslaget givet de förutsättningar vi nu känner till är kostnadsneutralt för Jordbruksverket.

Jordbruksverket förutser den största kostnadsökningen för ad-hoc undersökningarna som enligt förslaget kan genomföras vart tredje år och där det inte finns några skrivningar som begränsar omfattningen. Med utgångspunkt från de extraundersökningar vi hittills gjort inom området kan en enskild ad-hoc undersökning medföra kostnader på omkring 4-6 miljoner kronor. Kostnaden påverkas av mängden av och typen av uppgifter som inhämtas. De föreslagna begränsningarna under avsnittet *Jordbruksverkets synpunkter* är därför viktiga för att minska kostnaderna och göra dem mer förutsägbara.

I förordningsförslaget föreslås insamling av absoluta priser (det vill säga priser i kronor) för växtskyddsprodukter, energi och gödselmedel. Jordbruksverket menar att det inte är möjligt att ta fram EU-harmoniserade priser med rimlig kvalitet för dessa produkter eftersom de är så differentierade. De prisindex som redan i dagsläget tas fram bör ge tillräckligt god information.

I förordningsförslaget finns också en del som berör Jordbruksverket men som ligger utanför vårt ansvar som statistikansvarig myndighet. Jordbruksverket har genom 2 kap. 57 § förordningen (2014:425) om bekämpningsmedel meddelats rätt att föreskriva om innehållet i den dokumentation som nämns i förordningsförslagets artikel 8 punkterna 3 och 4. I föreskriften (SJVFS 2015:49) regleras att yrkesmässiga användare av växtskyddsmedel ska spara dokumentationen i tre år. Dokumentationen används vid kommunernas kontroller. Det finns inget krav på att dokumentationen ska vara digital och dokumentationen aggregeras inte.

Förordningsförslaget förefaller förutsätta ett digitalt register. Om ett sådant skulle införas bedömer Jordbruksverket att det skulle beröra cirka 15 000 användare. Det skulle leda till ökad administration och ökad börda för de yrkesmässiga användarna och ökade kostnader för den myndighet som får ansvar att utveckla och underhålla ett sådant digitalt system.

I detta ärende har ställföreträdande generaldirektören Jan Cedervärn beslutat. Ann-Marie Karlsson har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också chefsjuristen Anders Swahnberg, Olof Johansson, Andreas Mattisson, Magnus Sandström och Sanne Carlsson deltagit.

Jan Cedervärn

Ann-Marie Karlsson

Yttrandet har signerats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Kopia till:

Näringsdepartementet